

Johann Zietsman az ISPA igazgatója és Kovács Géza

a régióra rá kell egy kicsit erősíteni. Ez a szándékom a vártnál is jobb eredményeket hozott, hiszen sikerült olyan diskurzusokat elindítani, amelyek a vezetőséget arra sarkallták, hogy a januári közgyűlésen ebből a régióból válasszanak tagot maguk közé. Úgy érzem, ez elsősorban nem személyes elismerés, hanem szól a régióknak, Magyarországnak és annak a tevékenységnek is, amit a Zenekari Szövetségben illetve a Nemzeti Filharmonikusoknál próbálok sikerre vinni. Úgy gondolom, azzal, hogy ezt a munkát magamra vállaltam, talán a közép-európai régió is nagyobb súllyal esik latba a társaságban.

– Milyen tagokból épül fel ez a szervezet?

– Az ISPA természetesen nem kormányzati társaság. Tagjai lehetnek szakmai szervezetek, de nagy számban vannak jelen közöttük művészeti központok képviselői, illetve művészeti együttesek és olyan neves szaktekintélyek is, mint például Russel Johnson, aki a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem akusztikáját is tervezte; tehát mindazok, akik az előadó-művészetben jelentőset alkotnak, illetve akiknek súlya van. A szervezet tagjai egyrészt az előadó-művészet és a szellemi élet olyan elméleti kérdéseit vitatják meg, amelyek egy-egy kontinenst foglalkoztatnak, de kimondottan szakmai

témákra is kitérnek félévente megtartott konferenciáikon. Emellett ajánlásokat készítenek, ösztöndíjakat szerveznek olyan fiatal tehetségek számára, akiknek nincs lehetőségük utazásra. Macedóniában, Grúziában, Örményországban, vagy ázsiai országokban tanuló fiatalokat segítenek abban, hogy részt vegyenek egy-egy művészeti központ vagy együttes munkájában. Természetesen vannak olyan események is, amikor díjakat adnak át; az ISPA-kitüntetéssel rendszerint egy életművet koronáznak meg. A szervezet székhelye New-Yorkban van, ott gyűlnek össze a tagok minden januárban egy konferenciára. Ezen kívül minden év közepe táján valahol a nagyvilágban rendeznek egy másik konferenciát; idén éppen Brüsszelben, s ez ismét Európának kedvez.

– Konkrét lehetőségek is megnyílnak tagságával a régióknak, illetve ön előtt?

– Előttem elsősorban annak lehetősége nyílik meg, hogy egy kicsit többet dolgozhatok, mint eddig – hiszen ez egy díjazással nem járó önkéntes munka –, de az ország számára kedvező lehet, hogy ezáltal rengeteg információhoz jutunk majd azokról a folyamatokról, amelyek esetleg elindulnak az előadó-művészetet érintő egyéb nemzetközi szervezetekben vagy az ENSZ szervezeteiben, például az ILO-ban (Nemzetközi Munkaügyi Szervezet). Örölnék, ha sikerülne innen, a régióból ISPA-ösztöndíjasokat eljuttatni a szakmai tapasztalatcserékre, és annak is, hogyha az ISPA állásfoglalásaiban idővel az eddiginél jobban érvényesülne az európai kultúra és előadó-művészet sajátos gondolatvilága.

Bilkei Éva

Tanulmányút Finnországban

Az 5 millió lakosú országban 15 szimfonikus zenekar működik

2006 januárjában Budapesten tartotta ülését az Európai Unió „Társadalmi Párbeszéd az Előadó-művészetben” elnevezésű munkabizottsága, melynek fókuszában az újonnan csatlakozott EU tagországok álltak. A tanácskozáson természetesen részt vettek a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége, és a tagzenekarok képviselői is. (A munkabizottság két állandó magyar tagja munkavállalói részről dr. Gyimesi László, az MZTSZ főtükára, a munkálta-

tói oldalt pedig Kovács Géza, Szövetségünk társelnöke képviseli.) A konferenciát követően – épp Kovács Géza kezdeményezésére –, egy csereprogram keretében, melyet az unió finanszírozott, a Szövetség lehetőséget kapott arra, hogy néhány főt tanulmányútra küldjön valamelyik régi tagországba. A Szövetség három zenekari igazgatót javasolt e programra, s az a megtiszteltetés ért, hogy közöttük lehettem.

Így került sor szeptember végén egy helsinki látogatásra, melynek házigazdája a Finn Szimfonikus Zenekarok Szövetsége (Soumen Sinfoniaorkesterit Ry), illetve annak elnöke Antti Hayrynen volt.

Finnországban tizenöt hivatásos szimfonikus zenekar működik, ami az ország alig több mint 5 milliós lélekszámahoz képest nagyon szép szám. Legrégibbi, a Turku Filharmonikus Zenekar, 1790-ben alakult, a legfiatalabb pedig 1999-ben a

Kymi Sinfonietta. A tizenöt zenekarból három működik Helsinkiben, a többi vidéken. Finanszírozásukat tekintve két együttes működik állami pénzből (Finn Nemzeti Opera és közvetve a Rádió Szimfonikus Zenekara), a többi városi fenntartású. A városi zenekarok költségvetésük 65–70%-át kapják az önkormányzattól. Ehhez a szubvencióhoz rakja hozzá az állam – törvényi előírás szerint, – a mindenkori összeg 25%-át, amely a 2008-as évtől 30%-ra nő. (Finn „BM keret”). A hivatásos szimfonikus zenekarok között kis létszámú, huszonkét tagú (teljes állású munkaviszonyban lévő) együttest is találunk (Lappeenranta Városi Zenekar).

A Finn Szimfonikus Zenekarok Szövetsége a nagy és kisebb szimfonikus zenekarok mellett tömöríti a hivatásos kamarazenekarokat, a félhivatásos zenekarokat, valamint egyéb zenekarokat is. Az utóbbiak között találunk képviselőket a könnyűzene területéről is (Umo Jazz Orchestra, Vantaa Pops Orchestra). Ezekkel együtt a szövetségnek összesen huszonkilenc tagja van. Külön gondot fordít arra az elnökség, hogy megfelelő érdekérvényesítéssel rendelkezzenek a különböző méretű és műfajú együttesek. Ugyanakkor a nagy létszám miatt a szövetség jelentős érdekérvényesítő erővel rendelkezik az állami szektor felé.

Nagyon érdekes volt a Finn Zenei Információs Központban (FIMIC) tett látogatás. Ez egy olyan intézmény, melynek szlogenje: „tegyük hallhatóvá a finn zenét”. Ez vonatkozik mindenfajta zenére, de elsősorban a kortárs darabokra. Sok pénzt és munkát fektetnek abba, hogy a finn zene jelen legyen a világ számos pontján, jelentősebb fesztiváljain. Gondolom, az ő munkájuk eredménye az is, hogy Finnországban mindig telt házra számíthatnak, ha hazai darab ősbemutatója van műsorban. Idevonatkozó tapasztalat a Sibelius Akadémiáról, hogy külön szak létezik „zene export” illetve „zenei együttesek exportja” címmel.

Alkalmam volt találkozni a Zenész Szakszervezet jogtanácsosával is, aki elmondta, hogy náluk ágazati kollektív szerződés van érvényben. Ez azért is kézenfekvő, mivel a zenekarok döntő többsége városi zenekar, tagjai városi alkalmazottak, azonos jogviszonyban és hasonló körülmények között dolgoznak. A zenész szakszervezet általános érdekérvényesítést végez, kollektív szerződést köt, kiegészítő betegbiztosítást nyújt, külön törődik a munkanélküliekkel, ingyenes jogsegélyszolgálatot biztosít tagjai számára. Ezen kívül havonta megjelentet egy szakszervezeti lapot, különböző tan-

folyamokat szervez és egyéb szolgáltatásokat (Pl.: erősítő berendezések, világítás, kottaállvány stb. kölcsönzése) végez.

Minden zenekarnál meg van határozva az órabér, kiegészítő díjazása, útiköltség térítés, egyéb juttatások, hang- és képfelvételek díjazása. Ez vonatkozik a rész-munkaidősökre, és a kiegészítőkre is. A könnyűzenészek és vendéglátóiparban dolgozó muzikusok hasonlóan, egységesen szabályozott paraméterekkel dolgoznak. A szervezethez gyakorlatilag 100%, a tagdíj a bruttó fizetés 1%-a. A munkaidőt – ellentétben a magyar gyakorlattal – munkaórában mérik, s nem nagyon értették, hogy mi miért bonyolítja ezt oda-vissza számítással.

Mindent egybevéve azt hiszem több okból is irigyelhetjük finn kollégáinkat. Mindenek előtt azért, mert nincs vita arról, hogy sok-e a tizenöt zenekar egy ötmillió országnak vagy sem. Büszkék arra, hogy ennyi van, és gyakorlatilag állami forrásokból fenn is tartják azokat. Így aztán a zenekarok számára tervezhető és kiszámítható a jövő.

Visszafelé a repülőgépen azon morfondíroztam, de messze van tőlünk Finnország...

Lendvai György
a MÁV Szimfonikusok igazgatója

Önsegélyező alap táppénz- és nyugdíj-kiegészítő segéllyel

Dr. Gyimesi László bízik abban, hogy sokan felismerik az öngondoskodás fontosságát

Hosszas előkészítő munka, számos egyeztetés és tárgyalás után, ha 2007. március 7-én a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének elnöksége elfogadja, akkor megszületik a szakszervezet önsegélyező alapja. Ha pedig hamar összegyűlik a megfelelő számú jelentkező, akkor a rászorulóknak már akár a nyári hónapoktól kezdve igénybe vehetik a táppénzt kiegészítő segélyt. A tervek szerint emellett ebben az esztendőben a nyugdíj-kiegészítő segély is útjára indul, amelyet a magyar zene- és táncművészet legkiemelkedőbb előadói közül nyolcan kapnak meg. Az új kezdeményezésekről Dr. Gyimesi László, a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének a főtitkára beszélt.

– Honnan származik az önsegélyező alap ötlete?

– A szakszervezet egyik legfontosabb alapelve a szolidaritás. Ez a gyakorlatban úgy nyilvánul meg, hogy mindenki befizet valamennyi pénzt, s ebből az összegből azokat támogatjuk, akiknek erre a

legnagyobb szükségük van. Az önsegélyezés pedig azt jelenti, hogy a szervezet a saját tagjainak nyújt támogatást. Ebben nincs semmi újdonság, ez egy klasszikus, régi feladat a szakszervezetnél. Sajnálatos módon a mai, hazai viszonyok között ez még mindig fontos funkció, mert egy-

re több az elesett ember, akin segítenünk kell. A kezdeményezésben, amelyet a szakszervezeti vezetés közösen talált ki, az a rendhagyó, hogy mindezt egy alap formájában tesszük. Itt ugyanis nevesítenünk kell, hogy milyen célból hozzuk létre, és ez az önálló, belső szervezet nem